

Nord-Norge i brennpunktet.

De store og krigsavgjørende fronter ligger fortsatt i Øst-, Vest- og Syd-Europa, men nordmennenes tanker er idag minst like opptatt av det som foregår på det nordligste frontavsnittet - i vårt eget land. For oss som bor i det sørligste Norge er avstanden mindre til Øst-Preussen og Holland, men vi kjenner det likevel som om kampene der oppe foregår nærmere. Straksmeldingen kom om at russerne var gått over grensen og hadde jaget tyskerne vekk fra Kirkenes, reiste det seg for oss alle en hel rekke nye og viktige spørsmål. Et av de første var: Skal norske tropper settes inn i kampen? Allerede Kong Håkons tale ga et positivt svar på dette. Norske soldater skal ta del i frigjøringen. Tyskerne vil nok snart få merke at våre små, men velutrustede og veltrenede landstyrker ikke blir lettere å ha med å gjøre enn de norske jagerpilotene som idag er "toppscorere" blandt de allierte flyverne. Og våre sjøfolk, som var de første som landsatte tropper både i Nord-Afrika, Italia og Normandie, kommer ikke til å være mindre raske og dyktige når de no skal delta i operasjonene for å frigjøre sitt eget land. Det samme gjelder vår krigsmarine. De ca. 10.000 nordmenn som no i lang tid har ligget i hard trening i leirene i Sverige, vil ganske sikkert også få sine oppgaver å løse.

Det er neppe for dristig å regne med at utenriksminister Lies, justisminister Wolds og medisinaldirektør Evangs besøk i Stockholm har en viss forbindelse med den nye situasjonen i Nord-Norge. Trygve Lies besøk har riktig nok vært på tale lenge og det er vel ikke sannsynlig at han reiser videre til Nord-Norge. For justisdepartementet vil det imidlertid hurtig nok melde seg viktige oppgaver i de befrieede områdene. Vi vet fra før at rettløshetens håndhever, Judas Lie, har funnet sitt nærvar der oppe påkrevd. Det vilde være et passende mene tekel for ham om han ble drevet sydover igjen, mens lovlige representanter for norsk jurisdiksjon begynner sin virksomhet i de områdene hvor hittil "politipresident" Holtskog og andre av Judas Lies beryktede leiesvenner har herjet. - At medisinaldirektør Evang har viktige oppgaver å løse i forbindelse med ernæringsforholdene og de medisinsk/hygieniske forhold nordpå er noe som sier seg selv.

Vi har hittil regnet med tre alternativer for befrielsen av vårt land: 1) alliert invasjon, 2) tysk kapitulasjon og 3) tysk evakuering. En invasjon i begrenset skala foreligger allerede no, men det er ikke mulig enno å forutsette hvilken strategi de allierte vil følge. Større landgangsaksjoner for å avskjære tyskerne retrettmuligheter er ikke utenkelig. Det vil antagelig bli nødvendig for tyskerne i løpet av forholdsvis kort tid å søke å trekke seg tilbake til traktene omkring Tromsø eller Narvik. Denne retrett blir delvis fremtvinget av faren for at Lapplandsarmeen ellers kan bli avskåret ved et finsk-russisk fremstøt forbi Ineriksnøysa mot Lyngenfjord. Meldingene om at russerne og finnene nærmer seg Ivola-henholdsvis fra nord og syd viser at dette er en aktuell fare for tyskerne. Av den største betydning for den videre militære utvikling i Nord-Norge blir imidlertid russernes vurdering av situasjonen. Hvor meget vil de sette inn på denne front for å drive tyskerne sydover? Og hvor langt vil de finne det formålstjenlig å forfølge dem? Etter opplysninger som stammer fra Sunday Time's korrespondent i Moskva, Alexander Werth, skal den russiske øverstkommanderende på denne front, feltmarskalk Mretskow, ha gitt uttrykk for at han er rustet for et større felttog. Foreløpig fortsetter russerne sin frammarsj og har bl.a. oppnådd to viktige militære fordeler: For det første besettelsen av flyplasser som har vært av overordentlig strategisk betydning for tyskerne. Videre erobring av veldige lagre ammunisjon og brensel i Kirkenes, som tyskerne merkelig nok ikke fikk tid til å tilintetgjøre eller føre bort. Den raske erobring av Kirkenes, som tyskerne gjennom 4 år har strevet med å utbygge til et uintagelig Nordens Gibraltar, forteller forøvrig at det står kraft bak det russiske framstøtet. Ellers ødelegger og brenner tyskerne mest mulig på sin retrettvei og norske arbeidere tvinges til å marsjere dysover. Men endel av befolkningen har klart bli igjen og har ytet russerne stor hjelp. Det fortelles således at norske kerskøyter har vært behjelpelig med å frakte store russiske tropestyrker jøveien. - For oss her sørpå er innmarsjen i Nord-Norge et varsel. Vi må no mer enn noensinne være aktpågivende overfor paroler og ordre fra hjemmefrontens ledelse. I den aller nærmeste fremtid vil det også kunne bli vår tur til aktiv innsats.

Direktiv fra forsvarssjefen.

Jeg vet at situasjonen p.g.a. fiendens aksjoner mot motstandsbevegelsen er særlig alvorlig. Det som skjer nordpå gjør ingen forandring i de direktivene som tidligere er gitt. Undgå åpen kamp og bevar organisasjonene. Dere vil få ordre gjennom kjendte kanaler. Vær på vakt mot falske ordre og følg Hjemmefrontens ordre om å vise forsiktighet.

Krigssituasjonen.

I vest ble britiske og kanadiske styrker i slutten av forrige uke landsatt i ryggen på de tyske troppene på Sør-Beveland og i løpet av få dager var hele øya besatt av allierte tropper. På fastlandet like innenfor Sør-Beverland tok kanadierne Bergen og Zoom, mens engelskmennene presset tyskerne ut av Breda og Tilburg og senere måtte tyskerne også dra seg ut av Roosendaal. Sammenbruddet av den tyske frontlinje i Vest-Nederland er dermed total og fra tysk hold signaleres allerede en retrett over Maas opp til Waal. Det seiglivet lille tyske brohodet sør for Scheldemunningen er når dette skrives praktisk talt tilintetgjort og mer enn 7000 fanger er tatt her. Det samlede fangeantall i vest er nå nådd opp i 637500.

Luftangrepene særlig mot Köln og andre byer i Vest-Tyskland, fortsetter med voldsom intensitet. De alliertes tap under disse flyoperasjoner blir stadig mindre og er nå gjennomsnittlig under 2%. Det har endog forekommet 1000-plantokter i åten at et eneste fly er gått tapt. En svensk militær ekspert anslår de alliertes samledeflyproduksjon hittil under krigen til 300.000 maskiner mot 110.000 tyske. Mens det tyske luftvåpen er nesten nedkjempet i vest og underlegent i øst, stiger de alliertes antall av fly med stor fart. Virkningen av flyangrepene på Tyskland er så voldsomme at om ikke Tyskland kapitulerer, vil praktisk talt hele den tyske militære industrien være tilintetgjort eller langvarig lammet når krigen er slutt. Det blir arven etter Hitler.

I øst har russerne knust forbitrede tyske motangrep sør for Goldap, i løpet av forrige uke fikk tyskerne ødelagt 900 tanks i dette avsnittet og ved Gumbinnen lenger nord. Under de voldsomme stridene blir en rekke byer og landsbyer fullstendig jevnet med jorden. Insterburg står i lys lue etter voldsomme russiske bombeangrep. Titusener av tyske flyktninger er på vei mot de centrale deler av Tyskland. - - Øst-Preussen er Tysklands kornbod og produserte før krigen alene dobbelt så meget korn som Norge. Central-Tyskland fikk også store mengder kjøtt, smør og andre landbruksprodukter fra Øst-Preussen. I Tsjekoslovakia er flere byer, deriblant provinsen Rutenias hovedstad befridd. I Ungarn har general Petrova styrker som kommer fra Tsjekoslovakia forenet seg med general Malinovskis styrker og de rykker nå sammen mot Budapest. I Jugoslavia er byene Ruma og Mitravica 50 km. vest for Beograd befridd. Ved Adriaterhavet har Titos styrker inn tatt havnebyene Split og Trogia, lenger øst, nær Sarajevo, kan det når som helst komme til svære kamper mellom Titos styrker og endel av de tyske styrkene som retirerer nordover for å søke å slå seg igjennom til Zagreb, Kroatias hovedstad. I Hellas har briterne allerede nådd den jugoslaviske grense. I Italia er elven Ronko passert.

På Filliplinene er 2/3 av øya Leyte befridd. - Admiral Nimitz opplyser at av de ca. 60 japanske krigsskip spö deltok i det veldige sjøslaget i Stillehavet ble 58 ødelagt eller skadet. 2 hangarskip ble senket, 4 slagskip, 6 yunge og 3 lette kryssere samt 9 mindre fartøyer led samme skjebne. 13 skip ble sterkt skadet og 11 lettere skadet. Amerikanerne mistet 1 hangarskip, 2 eskorteskip og 3 destroyere.

Den politiske situasjon i Finland

er selvsagt helt preget av den totale kursendring som har funnet sted i landets utenrikspolitikk. De fleste allierte og nøytrale korrespondenter er enige om at den forandring i den politiske holdning som er kommet til lyne utad ikke på noen måte bare skyldes en påtvunget offisiell politikk, men i høy grad er uttrykk for hva stadig større deler av det finske folk mener er det eneste mulige og riktige. Det som fremfor alt har lettet denne omorientering hos finnene er den tyske militære ledelses brutale opptreden og nesten utrolige mangel på psykologisk sans og på den annen side en taktfull og målholden opptreden fra russisk hold. Da tyskerne etter våpenstillstanden forsøkte et kup mot Hoglandöya, trodde mange finner først at det var en overilet handling fra en lokal tysk kommandant. Men da tyskerne siden bl.a. tok 150 gisler i Åemi og fulgte den brandte jords politik under tilbaketrekkingen i Nord-Finland, ble finnene rasende. De finske avisenes tone overfor den tyske "våpenbror" ble med ett en helt annen og f.eks. et tidligere så vidt tyskvennlig blad som agrarernes hovedorgan kalte tyskerne for "mellomeuropeiske mordbrennere". Og idag er det når det gjelder bedømmelsen av tyskernes politikk ikke sårlig forskjell på den finske presse og den frie norske presse. Nazipressen er stille og rolig avgått ved døden.

Mannerheims politikk siden våpenstillstanden har i utpreget grad tatt sikte på å bevare den indre enighet i Finland. Mange mener at Mannerheim her har gått for langt i lemfaldighet overfor de, om ikke rent nazistiske, så allikevel tidligere utpreget tyskorienterte kretser. Lappo og en hel rekke andre nazistiske organisasjoner er riktignok oppløst. Og de to sosialdemokratene Vuori og Fagerholm, som for lenge siden sluttet seg til fredsopposisjonen, er tatt med i regjeringen. Men den bærer fremdeles tydelig preg av Mannerheims forsiktige kompromispolitikk overfor de tidligere toneangivende politikere. På den annen side kan det visstnok ikke nektes at både Mannerheim og den lite partipolitiske pregede centrumsmann statsminister Castren, legger stor vekt på en lojal oppfyllelse av de russiske våpenstillstandsbetingelser. Og det ser ut til å være det viktigste for russerne, som ifølge svenske pressemeldinger strengt har holdt seg til offisielle finske myndigheter og ikke vist noen merkbar interesse for nazistene eller den såkalte Viikopposisjon. I russiske våpenstillstandsbetingelser inngår også den bestemmelse at 50 finner som russerne anser som krigsforbrytere skal arresteres og det ser ut til at samtlige disse nå sitter anholdt.

Innenfor det finske sosialdemokrati fortsetter striden mellom Tannergruppen, Vuoris og Fagerholms tilhengere og en mere venstrebetonet fløy. Vuori og andre faglige ledere forsøker stadig å utjevne motsetningene mellom Tanner og venstrefløyen og hevder at de fleste av motsetningene nå enten hører fortiden til eller er av rent personlig karakter. Det ser ut til at Tanners uvilje til å trekke seg tilbake som partileder i høy grad vanskeliggjør en forsoning.

Forholdet til russerne har utviklet seg bedre enn mange hadde ventet. Selv i finske forretningskretser er det å skillig optimisme å spore. Stalins svarte telegram til Paasikivi i dennes egenskap av formann for en forening til fremme av russisk-finsk vennskap, har fått en meget gunstig mottagelse i den finske presse. Telegrammets hjertelige og vennlige tone har vakt gjenklang i hele det finske folk, skrev Usso Suomi. Også via allierte allierte avis-korrespondenter i Moskva har finnene fått vite at russerne ikke lenger er på langt nær så bitre overfor finnene som under beleiringen av Helsingrad. Det spores tydelig en oppriktig vilje i Moskva til å etablere et virkelig vennskapelig forhold til Finland. Det har også bidratt til å lette stemningen i Finland at russerne har lovet å levere alle de varer til landet som tyskerne tidligere skaffet. Svenskene har også innrømmet finnene en kredit på 150 millioner kroner.

H j e m m e f r o n t e n .

Om hjemmefrontens ledelse:

Vi er nettop blitt kjendt med at fienden akter å sette igang drastiske tiltak for å knekke den norske motstandsbevegelsen. Vi må være forberedt på arrestasjoner, razziaer og terror av hittil ukjendt omfang. Enkelte steder er angrepene begyndt og vil andre steder være nær forestående. Den norske motstandsbevegelse lar seg ikke knekke, men situasjonen er alvorlig og vi må holde hodet klart. Hjemmefronten gir følgende ordre:

1. Vis omhu og arbeid med forsiktighet. Ta ingen unødige sjangse. Saken krever din innsats, men dumdristighet er fiendens forbundsfelle. Din uforsiktighet rammer ikke bare deg selv. Den kan få de alvorligste følger.
2. Skriv minst mulig. Brønn idag alle unødvendige papirer. Gå minst mulig med hemmelige papirer på deg. Blir du nødt til det, gjem dem godt.
3. Oppbevar alt hemmelig stoff så fienden ikke kan finne det ved husundersøkelser eller razzia.
4. Alle navnelister er forbudt. Ödelegg dem straks.
5. Snakk ikke til noen utenforstående om ditt arbeid i hjemmefronten, ikke engang til din beste venn, ikke til din hustru. Gjør dette til en regel fra idag.
6. Pass ditt eget arbeid og bland deg ikke opp i andres. Vær ikke nysgjerrig. Det gjelder å vite minst mulig.
7. Se deg for. Fienden kan være på vakt der hvor du venter å finne en forbundsfelle.
8. ~~Gå i dekning når det er fare for at du kan bli tatt. Bli der til faren er over. Husk at fienden ikke slår til med det samme. Forveksl ikke mot med lettsindighet.~~
9. Du som står utenfor den aktive hjemmefronts arbeid, ti stille med hva du tilfeldigvis får vite eller kommer over. Det er din plikt.

.....

Vårt hemmelige våpen:

f o l k e s t r e i k .

Mange spør seg selv i denne tiden: Er vi så maktesløse at vi rolig må se på stadig nye overgrep og voldshandlinger fra makthavernes side? Nei, det er vi ikke. Vi har et våpen som vi hittil ikke har brukt: folkestreik.

Hva er folkestreik?

Folkestreik er et nytt ord og et nytt begrep. Folkestreik er hele folkets totale og solidariske innsats i kampen. Når hjemmefrontens ledelse proklamerer folkestreik, kvegges hele arbeidslivet dødt. Fabrikkene og samferdselsmidlene stanser, butikker og kontorer stenger. Både sjefer og underordnede holder seg hjemme. Lærerne møter ikke på skolene o.s.v. De meget få nødvendige undtak vil det bli gjort rede for når folkestreiken proklameres.

Når skal folkestreik brukes?

Folkestreik vil bare bli brukt i nødsfall fordi skadevirkningene også skader oss selv. Men det er visse ting vi ikke kan tåle. Da bruker vi folkestreik. Militær mobilisering eller arbeidsutskrivning av tilsvarende karakter, mord på gisler, deportasjon av nordmenn til Tyskland under slike forhold at de utsettes for lidelser og død, er omstendigheter som kan utløse streik.

Merk dette:

1. Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens ledelse.
2. Ordren sendes ut gjennom den frie presse og over London radio.
3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er datt iverk av Hjemmefrontens ledelse.
4. Forbered deg om mulig på den situasjon som oppstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon. Kan du skaffe tørrmelk eller boksmelk til barna?

Finmark

skjærer rasserne videre fram fra Kirkenes og har nå gått Munkeliv og Nelden. Om de klarer å kaste tyskerne tilbake forbi hinnen av Varangerfjorden blir landforbindelsen for Vardö og Vadsö avskåret.

London radio melder i en reportasje om Kirkenes at byen hadde mer enn 100 flyalarnier i de siste 3 1/2 år. Grubene i nærheten av Kirkenes stod for 70% av den norske jernmalmsproduksjonen og tyskerne hadde tenkt å gjøre byen til et uimtagelig Nordens Gibraltar.

Tronsö, Bodö og andre steder i Nord-Norge

er det tatt adskillig kjendte menn som gisler. Også i Trøndelag har det vært gisseltagning i stor stil. Det nevnes at ialt 500 mann skal være arrestert.

To knottfabrikker i Sandvika

gikk opp i rök i slutten av forrige uke.

De engelske fagforbund

har hatt en veldig utvikling under krigen. Det er bl.a. foregått en centralisering, slik at den gamle oppdeling innen en industri er avløst av landsomfattende ventralforbund. Således er gruveforbundet centralisert med et medlemstall på 700.000. Metallarbeidernes forbund er på over 1 mill.

Nyhøtene 2/11-44.

Westkapellet og størsteparten av Vlissingen er nå på de alliertes hender. I en lomne syd for Scheldemunningen er den tyske general som hadde overkommandoen der, tatt tilfange sammen med 2500 mann. Det meldes om all. fremgang i Nederland.

All. tropper en offensiv øst for Vlissingen.

Britiske og am. bombefly fra italienske baser angrep Wien.

London: Idag offentliggjört billeder fra Gestapos hovedkvarter i Århus. Gestapos kontor hvor det ble oppbevart arkiv over motstandsbevegelsen, ble ødelagt, ingen andre bygninger ble rammet.

Tyskerne har drevet tyskerne ut av hele Petsamoonrådet, ifølge kommunika fra Stalin.

Amerikanerne har god fremgang på Fillipinene

Britiske tropper har inntatt det japanske støttepunkt Malwu.

Britenes østasiatiske flåte behersker helt og holdent farvannet mellom Afrika og Australia.

Trygve Lie og Terje Wold har vært på besök hos Kong Gustav på Drotningholm

Trygve Lie skal ha en konferanse med den svenske forsvarsminister Wigfors.

Den siste høst

under krig og okkupasjon er det vi nå gjennomlever og den her skjerpet alle forhold, slik at vi neppe på noe tidspunkt har sett en så aggressiv og pågående virksomhet fra Gestapos og quislingenes side. Derfor har den hjemmefrontens ledelse sendt ut den ordre som vi gjengir på side 4. Uttrykket "ordre" er brukt med hensikt. Den overordentlig kritiske tid som vi nå går inn i krever militær disiplin og hjemmefrontens paroler må derfor oppfattes som ordre, som det er enhver nordmanns plikt nöyaktig å etterkomme. Du skal vise forsikthet, men ikke feighet.

Den disiplin som nå forlanges av oss, gir selvsagt ikke nazipressens fantastiske sludder om at det forberedes et diktatur fra regjeringens side, noen som helst berettigelse. Også fra annet hold er det ropt varsel om hjemmerekasjon. Mot alt dette står hjemmefrontledelsens malerklaring som den klare, utvetydeige folkeoplysning som også har fått regjeringens fulle tilslutning. - Det skal derfor også vise seg at denne ledelse vil evne å slutføre den frihetskamp som nå går inn i sin siste og avgjørende fase. Vi skal stå sammen i en enig og fast fylking og sette hardt mot hardt. Arbeiderne for sin del er rede til å holde sin del av fronten og dermed forkorte den tid som ennå er igjen til vi påny får en

F R I F A G B E V E G E L S E.